

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 25.10.2017
Čj. MSP-316/2016-OJD-SPZ/2
Počet listů:5
Přílohy:4

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

Věc: plk. v. v. K.V. – stížnost pro porušení zákona

Příloha:

Spis býv. Státního soudu v Praze sp. zn. Or I 8/48 na 2 nosičích CD – R s názvem „V.K., zbytkový trest“

Kopie vyšetřovacího spisu V 6097

Podnět Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu ze dne 10.9.2015 sp.zn. UDV-501-5/ČJ-2013-260011-PRO

Doplnění spisového materiálu podatelem ze dne 18.4.2016 s tam označenými přílohami

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu a z důvodů, uvedených v § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., podávám ve prospěch zemřelého obviněného plk. v. v. K.V.,

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Nejvyššího soudu v Brně ze dne 16.6.1949 sp.zn. Zm I 52/49, kterým byla zamítnuta zmateční stížnost obviněného proti rozsudku býv. Státního soudu v Praze ze dne 8.12.1948 sp.zn. Or I 8/48.

V trestní věci býv. Státního soudu v Praze sp.zn. Or I 8/48 bylo o žalobě býv. Státní prokuratury v Praze, podané dne 22.11.1948 pod sp.zn. Pst 54/48 na plk. v. v. K.V. uznán vinným, že

- 1) před Velikonocemi 1948 v Praze sváděl poručíka K.S. ke zločinu zběhnutí do zahraničí, přičemž ke zběhnutí jmenovaného nedošlo, ježto tento v posledním okamžiku od svého úmyslu zběhnouti upustil,
- 2) v téže době a v době následující dohodl se na předem smluveném místě v Praze s B. F., MUDr. P. a dalšími členy ilegální protistátní skupiny, jejichž byl vedoucím, že vzájemně se spolčivše uprchnou do zahraničí, kde budou pracovat ve styku s protistátními emigrantskými živly proti ČSR, za kterýmžto účelem odejel do Aše, jeho vlastní přechod hranice se mu však nezdařil, neboť uvedená skupina předčasně před plánovaným termínem ilegálně opustila území ČSR,

čímž spáchal:

- 1) zločin nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí podle § 17, § 183, § 197:5 vojenského trestního zákona (viz zákon č. 19/1855 ř. z., vojenský trestní zákon o zločinech a přečinech, ve znění pozdějších zákonů)
- 2) zločin přípravy úkladů o republiku podle § 2:1 zák. č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, ve znění pozdějších zákonů

a byl odsouzen s ohledem na ustanovení § 96 voj. trestního zákona podle § 2/II zák. č. 50/23 Sb., na ochranu republiky, s přihlédnutím k ustanovení §§ 92, 47 voj. trestního zákona vedle kasace z hodnosti plukovníka a ztráty všech vyznamenání a čestných odznaků k těžkému žaláři v trvání devíti let, zostřenému jednou za čtvrt roku postem a tvrdým ložem ve dnech postních. Podle § 127 voj. trestního zákona byla do uloženého trestu započítána zajišťovací a vyšetřovací vazba od 7.10.1948 – 22 hodin do 8.12.1948 - 12 hodin. Podle § 32 zák. č. 50/23 Sb. byla vyslovena ztráta čestných práv občanských na dobu devíti let. Podle § 389 trestního řádu byl obviněný povinen nahradit náklady trestního řízení.

Naproti tomu bylo podle § 259 trestního řádu rozhodnuto tak, že se obviněný K.S. pro okolnost vylučující přičítání zločinu zprošťuje obžaloby, podle níž se v březnu až dubnu 1948 v Praze spolčil s obviněným plk. V. a přes něho s ilegální skupinou zmíněnou ad 2) odsuzující části enunciátu rozsudku (s tím), že uprchnou za hranice do americké okupační oblasti Německa, aby se tam spolčili se skupinou protistátních emigrantských živlů ke společné práci proti ČSR; k jeho vlastnímu odchodu však nedošlo, neboť v poslední chvíli od útěku ustoupil, v čemž spatřovala obžaloba zločin přípravy úkladů o republiku podle § 2:1 zák. č. 50/23 Sb.

O podané zmateční stížnosti a odvolání obviněného K.V. bylo usnesením Nejvyššího soudu ze dne 16.6.1949, sp. zn. Zm I 52/49, rozhodnuto tak, že se zmateční stížnost zamítá. Současně bylo rozhodnuto, že se „odvolání z výměry trestu“ vyhovuje a že se obviněnému snižuje trest na těžký žalář v trvání sedmi roků, zostřený jedním tvrdým ložem čtvrtletně.

Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 7.7.1953 sp. zn. 28 Nta 126/53 bylo na návrh krajského prokurátora vzhledem k rozhodnutí presidenta republiky o amnestii ze dne 4.5.1953 rozhodnuto tak, že podle § 204 trestního řádu se K.V., pravomocně odsouzenému rozsudkem Státního soudu v Praze ze dne 8.12.1948 č.j. Or I 8/48 ve znění rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně ze dne 16.6.1949 č.j. Zm I 52/49, stanoví nový trest odnětí svobody v trvání šesti roků. V jiném směru se původní pravomocný výrok o trestu nezměnil.

Usnesením Vyššího vojenského soudu v Příbrami bylo dne 9.7.1965 pod sp. zn. Nt 6/65 rozhodnuto podle § 283 písm. d) trestního řádu tak, že se návrh odsouzeného K.V. na povolení obnovy řízení zamítá jako nedůvodný.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9.7.1990 sp. zn. Rt 29/90 bylo podle § 2 odst. 1 písm. a) zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, rozhodnuto tak, že se prohlašuje za zrušený výrok o vině zločinem přípravy úkladů podle § 2 zák. č. 50/23 Sb. u odsouzeného K.V., jakož i veškerá další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující k datu jejich vydání z rozsudku Státního soudu v Praze ze dne 8.12.1948 sp. zn. Or I 8/48. Podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/90 Sb. se trestní stíhání pro tento trestný čin zastavuje. Podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/90 Sb. se za zločin nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí podle § 17, § 183, § 195 odst. 5 voj. trestního zákona, rehabilitací nedotčený, stanoví podle vzájemného poměru závažnosti a okolnostem případu přiměřený trest odnětí svobody v trvání jednoho týdne.

Zločinem nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí podle § 17, § 183, § 195 odst. 5 voj. trestního zákona byl obviněný K.V. uznán vinným na tom skutkovém podkladě, že před Velikonocemi 1948 v Praze sváděl poručíka K.S. ke zločinu zběhnutí do zahraničí, přičemž ke zběhnutí jmenovaného nedošlo, ježto tento v posledním okamžiku od svého úmyslu zběhnouti upustil.

Z obsahu hodnotících úvah soudu I. stupně přitom vyplynulo, že obviněný K.V. veškeré zažalované jednání celkem doznává. Z téhož odstavce odůvodnění jeho odsuzujícího rozsudku se dále podává, že obviněný jen popírá svádění por. S. ke zběhnutí a dále i úmysl překročit hranice v záměru spojení s emigrantskými živly usazenými v zahraničí, aby podpořil jejich rozvratnou činnost zaměřenou ke zvratu lidově demokratického uspořádání našeho státu, zejména pokud jde o jeho jednotnost i demokraticko republikánskou formu. Vylíčené jednání měl soud za prokázané svědectvími pplk. J.I., V.S. a také v celém rozsahu i výpovědi spoluobviněného por. K.S.

Z obsahu výpovědi svědka J.I. před mjr. just. JUDr. O.S. ze dne 6.11.1948 však vyplynuly toliko údaje, vztahující se k jednání, kvalifikovanému jako zločin příprav úkladů o republiku ve smyslu § 2:1 zákona č. 50/23 Sb., které spočívaly ve sdílení pouhé myšlenky obviněného K.V. k opuštění republiky, a to bez přičítané protistátní motivace. A to aniž by tato výpověď dále obsahovala jakoukoliv zmínku o údajném svádění spoluobviněného S., aby v průběhu své vojenské činné služby zběhnul za hranice. Navíc se jmenovaný svědek vyjádřil ke své předcházející administrativní výpovědi, zaznamenané na č.l. 34, 35, ke které uvedl, že pokud namítal jiný způsob protokolace, než byl skutečný smysl jeho výpovědi, pak mu bylo řečeno, že jde pouze o administrativní protokol s tím, že rozhodující výslech s ním bude sepsán u soudu. Před jmenovaným vyšetřujícím soudcem pak výslovně popřel, že by se při svém výslechu před vojenskými orgány vyjádřil tak, že obviněný V. prohlásil, že půjde za hranice a že ho tam čeká kariéra. Uvedl, že byl ve skutečnosti dotazován na hypotetický případ, kdy by se K.V. dostal za hranice, zda by ho tam čekala kariéra, přičemž odpověděl, že při jeho houževnatosti a ctižádostivosti to možné bylo.

Z obsahu výpovědi svědkyně V.S. před mjr. just. JUDr. O.S. ze dne 11.11.1948 vyplynulo, že tato v odkaze na svoji administrativní výpověď před vojenskými orgány na č.l. 30 – 33, kterou považuje za správnou, tuto opravuje jen v tom směru, že na její výtku, aby obviněný V. jejího syna nepřemlouval k útěku za hranice, jí tento odpověděl slovy „vždyť já ho nikam netahám“.

Spoluobviněný por. K.S. ve své administrativní výpovědi, sepsané dne 7.10.1948 v kanceláři VO – 1 na Praze 3, Malostranské nám. 13, uvedl v návaznosti na informaci o vzájemných kritických debatách o poúnorových událostech 1948, které s obviněným K.V. vedl, že s ohledem na naznačovanou perspektivu stále nesnesitelnějšího života v ČSR, mu V. v dubnu 1948 navrhl, aby s ním utekl do zahraničí, a to s odůvodněním očekávané persekuce tzv. jinostraníků, kteří budou zatčeni a zavřeni a bude jim odňata penze. Během jejich téměř každodenních schůzek ve společném bydlišti mu plk. V. líčil, jak si zařídí jejich pobyt v zahraničí, vyjadřoval se k tomu, že nebude-li příhodnějšího zaměstnání, že bude „dělati lokaje nějakému anglickému šlechtici“. Na svědkův dotaz, co by dělal v zahraničí on, mu plk. V. odpověděl, že by po nějakou dobu byli v „koncentračním táboře v Německu“, odkud by se dostali do Anglie, a v případě, že by vypukla válka, snažili by se dostat do Indie, kde by zdokonalovali svoje vědomosti v jogismu. Asi za týden se svědek rozhodl, že s ním do zahraničí odejde. Své rozhodnutí však změnil poté, co svůj úmysl utéci sdělil matce (V. S.) a snoubence V.S., které mu takový záměr rozmluvily. Plk. V. pak svědkovi toto překvapující rozhodnutí rozmlouval a přitom mu navrhoval, aby si vzal od svého útvaru asi 3 – 4 denní dovolenou, aby jejich útěk nebyl snadno prozrazen. Během doby, v níž svědek několikrát změnil svůj názor na cestu za hranice, mu plk. V. sdělil, že se dají k dispozici čs. vojenským jednotkám v zahraničí, které se v zahraničí tvoří, avšak jen v tom případě, že budou přijati ve svých hodnostech, k čemuž dále dodal, že plk. V. měl v programu v zahraničí jmenovitě v Africe a v Egyptě získávat příslušníky našeho národa, jmenovitě o gen. P. se však V. nikdy nezminil. Po svědkově konečném rozhodnutí se plk. V. rozloučil a odejel, když asi za tři dny se znovu objevil ve svém bytě a na svědkovy dotazy mu v tam uvedených podrobnostech vylíčil překážky, pro které se nemohl přes hranice dostat. Od té doby se snažil, aby se svědek se svojí snoubenkou rozešel a aby mu slíbil, že při dalším pokusu za hranice půjde s ním.

Spoluobviněný por. K.S. na uvedené výpovědi setrval i v průběhu hlavního líčení s tím, že se nepamatuje na něco, co by o plk. K.V. udal proti pravdě, současně však na straně druhé popřel tu část svojí výpovědi o tom, že plk. V. nabídl svoji účast při útěku za hranice, neboť jej z důvodů jím blíže vylíčených (a ve stručnosti spočívajících ve V. orientaci na východní duchovní nauky) nepovažoval za normálního. Z obsahu jeho výpovědi před nalézacím soudem rovněž nelze přehlédnout, že jeho protokol o administrativní výpovědi sice byl diktován vyslyšajícím podle toho, co vypovídal, přičemž proti tomu neprotestoval, když mu vyslyšající řekl „aby toho nechal, že by vše popletl“. Na vyzvání předsedy senátu byl poté předveden obviněný plk. V., kterému bylo sděleno tvrzení spoluobviněného S., ke kterému se vyjádřil tak, že není pravdivé. K další výzvě předsedy senátu se obvinění obrátili obličejem k sobě a obviněný S. prohlásil v přímé řeči k obviněnému V., že jej sváděl k tomu, aby šel za hranice a že je také pravdou, že říkal, že bude v Hodkovičkách starostou, když neuteče a že bude žít pod persekucí a násilím.

Obviněný K.V. trval na svém „zodpovídání se“, přičemž v tomto směru v rámci své výpovědi uvedl, že o svém úmyslu odejít za hranice s por. S. mluvil, ale nespáděl jej a naopak jej odmítal, když jej prosil, aby jej vzal s sebou. Přitom rozhodně popřel, že by měl v záměru utéci za hranice z důvodů politických, ale uvedl, že po svém odchodu do výslužby bude spravovat jeden z podniků jeho příbuzných buď americký, nebo anglický. K okolnostem svého administrativního výslechu pak uvedl, že vypovídal tři dny po sobě, že byl uzavřen čtyři dny v malé místnosti a že mu bylo vyhrožováno, že jej tam nechají 14 dnů. Jestliže ve své administrativní výpovědi něco udal, pak nešlo o jeho výpověď, ale o stylizaci vyšetřujícího orgánu; proti ní sice protestoval, ale bylo mu řečeno, že je to (pouze) administrativní protokol.

Tato popírává výpověď obviněného K.V. byla nalézacím soudem v kontextu s obsahem svědectví J.I., V.S. a výpovědi spoluobviněného K.S. vyhodnocena jako vyvrácená. Stalo se tak i přesto, že svědek J.I. se o otázce údajného svádění K. S. ke zběhnutí do ciziny vůbec nezmínil a výpověď svědkyně V.S. neměla usvědčující povahu za stavu, že na její pobídku, aby obviněný V. jejího syna nesváděl k útěku za hranice, ji tento pouze ujistil, že tak nečiní.

Výpověď spoluobviněného K.S. sice skutečnost svádění ke zběhnutí do ciziny opakovaně potvrzuje, avšak z hlediska motivace takového jednání, která souvisela se skutky obou spoluobviněných, posouzenými jako zločin přípravy úkladů o republiku a pro které na ně byla podána žaloba, nelze přehlédnout její zřetelnou obsahovou rozpornost. Obviněný K.S. nejprve popisuje zamýšlený způsob uplatnění v cizině, který neměl ničeho společného s politickými důvody uvažovaného odchodu do zahraničí a v tomto směru vypovídá pouze o plánech spoluobviněného K.V. Přitom tatáž administrativní výpověď obsahuje bez bližšího důvodu rozpomenutí se vyslýchaného na tak zásadní skutečnost, která se týkala zamýšleného politického angažmá obou spoluobviněných, spojeného se vstupem do čs. jednotek v zahraničí; o něm však tento spoluobviněný již ničeho nevypovídal při následně prováděné konfrontaci před nalézacím soudem. Výše poukazovaný způsob protokolace administrativní výpovědi obviněného K.S. je třeba považovat rovněž za okolnost, snižující věrohodnost jeho výpovědi z důvodu její chybějící spontaneity. Z hlediska skutečné vypovídací hodnoty tvrzení tohoto spoluobviněného však především nebylo možno přehlédnout závěry znaleckého posudku z odvětví psychiatrie na jeho osobu, které vedly k jeho zproštění, neboť se při svém jednání v žalobě uvedeném nacházel ve stavu střídavého pomnutí smyslů a nebylo mu tudíž možno jeho jednání jako zločin přičítati, a proto jej bylo nutno podle § 259 trestního řádu z důvodů § 3 písm. b) vojenského trestního zákona zprostiti.

Otázkou tedy zůstává míra důkazní podloženosti skutku nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí, pokud nalézací soud svůj závěr o tom, že se skutek stal a že se jej na spoluobviněném K.S. pokusil spáchat obviněný K.V., opřel především o výpověď spoluobviněného K. S. Stalo se tak přitom bez posouzení věrohodnosti S. tvrzení o okolnostech, spadajících do téhož časového období jako související příprava úkladů o republiku, při které tento spoluobviněný podle posudku znalců jednal ve střídavém pomnutí smyslů. K výpovědi tohoto spoluobviněného se tak nalézací soud přiklonil při důkazním stavu tvrzení jednoho spoluobviněného proti tvrzení druhého spoluobviněného, trpícího navíc úchylnou duševní konstitucí a jednajícího ve střídavém pomnutí smyslů. Za takové důkazní situace totiž bylo na místě ve vztahu k obviněnému K.V. postupovat podle § 259 trestního řádu, bod 3., ve spojení se zprošťujícím výrokem, neboť nebylo prokázáno, že tento obviněný spáchal skutek za vinu mu kladený.

Také tato část výroku o vině obviněného K.V. byla napadena jeho zmatečnými stížnostmi, ve které v této souvislosti argumentoval, že pro spáchání zločinu podle § 17, § 183, § 197:5 voj. trestního zákona byl uznán vinným pouze na základě výpovědi nepřičetného por. K.S., jednajícího ve střídavém pomnutí smyslů a o kterém soud nalézací sám konstatoval, že tento je osobou schizoidního založení se sklonem k paranoidním reaktivním stavům. Důvodným je třeba spatřovat především tam vyjádřený úsudek obviněného, že proto nelze vzít výpověď por. S. za spolehlivou a jestliže jednou soud v rozsudku prohlásí obviněného S. za nepřičetného, pak nelze na jiném odstavci téhož rozsudku prohlásit jeho výpověď za spolehlivý prostředek k usvědčení. Za zcela logické je tak třeba považovat přesvědčení obviněného V., že se prvému soudu nemohl podařit důkaz o tom, že se spolčil k úkladům o republiku a že se dopustil zločinu nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí. Zejména pak zdravému logickému myšlení odporovala ta skutečnost za vinu mu kladená, že chtěl v zahraničí vstoupit do jakési tamější

armády, přestože byl v té době šedesátiletým penzistou a nemohl si reálně myslet, že by na něj „v těchto letech někde čekali“. Obviněný tak v poukazovaném směru ve své zmatečné stížnosti uzavírá, že zjištění v tomto smyslu v rozsudku nejsou správná a nanejvýš, že se opírají o výpověď nepřičetného spoluobviněného K.S.

Odvolací soud tyto stížnostní námitky zamítl, neboť vnitřní rozpor (v odůvodnění) napadeného rozsudku neshledával s tím, že zmatečná stížnost přehlíží, že napadeným rozsudkem bylo zjištěno, že duševní vada obviněného K.S. sejevila v tom, že snadno podléhal vlivu stěžovatelovu a nemohl klást dostatečný odpor jeho svádění, kterážto skutečnost ovšem nemůže logicky otřásti věrohodností obviněného K.S., zejména když se během řízení nevyskytly žádné okolnosti, které by budily o ní pochybnost, a když jeho výpověď souhlasila s výpověďmi svědků i ostatními výsledky řízení.

S jeho přezkumnými závěry však nelze souhlasit.

Pochybnosti o skutečné vypovídací hodnotě výpovědi spoluobviněného K.S. vzhledem k jejímu nekonzistentnímu obsahu, do kterého byla zjevně v rozporu se skutečným tvrzením jmenovaného doplněna usvědčující angažovanost obviněného V. z přípravy protistátní činnosti za hranicemi republiky, jakož i vzhledem k výše uvedeným okolnostem její protokolace, nepochybně dány byly. Navíc nebylo možno přehlédnout závěry znalců z odvětví psychiatrie o jeho duševní vadě. Jak bylo uvedeno již výše, důvodně je na místě pochybovat také o souhlasu takové výpovědi s výpověďmi svědků (viz svědci J.I., V.S.), jakož i s ostatními (blíže nespecifikovanými) výsledky řízení, jak dovodil odvolací soud. Přisvědčit pak v této souvislosti nelze ani odmítnutí výše uvedeného důvodu zmatečnosti napadeného rozsudku s tím, že zmatečná stížnost není v tomto bodě (konkrétně ve vztahu ke zločinu nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí) provedena po zákonu, neboť nevychází ze souhrnu závazných skutkových zjištění napadeného rozsudku (§ 288 odst. 2 č. 3 tr. ř.), opřených o všechny výsledky hlavního líčení, ale v podstatě jen svémocně hodnotí výpověď spoluobviněného K.S., o jehož duševní chorobě bylo nahoře pojednáno.

Jak již bylo výše uvedeno z důvodů tam popsaných, právní závěr o vině obviněného K.V. ve vztahu ke zločinu nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí podle ust. § 17, § 183, § 197:5 voj. trestního zákona nevycházel v daném případě z takového zákonem předepsaného postupu tehdejších orgánů činných v trestním řízení, jehož výsledkem by v souladu s dosaženým účelem trestního řízení byla nepochybná skutková zjištění takové kvality, která by vypovídala o tom, že se vytýkaný skutek stal, že jej spáchal obviněný a že je jeho jednání podřaditelné pod znaky skutkové podstaty přisouzeného zločinu svádění ke zběhnutí, ukončeného ve stadiu pokusu.

Podle § 17 zákona č. 19/1855 ř.z., vojenského trestního zákona o zločinech a přečinech, v tehdy účinném znění, kdo jiného ke zločinu nebo přečinu vyzývá, povzbuzuje nebo svěsti hledí, dopouští se, bylo-li působení jeho bez výsledku, pokusu svádění k onomu zločinu nebo přečinu a má odsouzen býti k trestu, který by se na pokus tohoto zločinu nebo přečinu měl uložit.

Podle § 183 citovaného vojenského trestního zákona o zločinech a přečinech kdo po vykonané vojenské služební přísaze pluk, sbor nebo služební odvětví, kterému přináleží, nebo vykázané mu místo pobytu svémocně a s úmyslem vymknouti se navždy své služební povinnosti, opustí, nebo se odtud se stejným úmyslem vzdaluje, dopouští se zběhnutí.

Podle § 197:5 shora uvedeného vojenského trestního zákona se zběhnutí trestá těžkým žalářem od jednoho až do pěti let; dle bodu 5. tohoto ustanovení platilo shora uvedené v případě, když naddůstojník v míru tohoto zločinu se dopustil.

Podle § 3 zákona č. 119/1873 ř. z. (jímž se zavádí nový řád soudu trestního – dále jen trestní řád) úřadové v řízení trestním činní mají bedlivý zřetel míti ke všem okolnostem k usvědčení obviněného i k jeho obraně příhodným, a jsou povinni, obviněného o jeho právech poučiti, třeba by to nebylo výslovně nařízeno.

Podle § 91 odstavce druhého téhož trestního řádu vyšetřování přípravné má za účel, aby obvinění určité osoby z činu trestného bylo napřed prozkoumáno a věc vysvětlila se dotud, pokud potřebí, aby se na jisto postavily příčiny příhodné, by se buď řízení trestní zastavilo, nebo aby se připravila obžaloba a vedení důkazů v hlavním přelíčení.

Podle § 258 odstavce druhého téhož trestního řádu soud má průvody, co se týče jich hodnověrnosti i moci průvodní, bedlivě a svědomitě zkouseti, jak každý o sobě, tak i všechny u vnitřním jich spojení. O tom, má-li některý příběh pokládati se za prokázaný, rozhodují soudcové ne podle pravidel průvodních zákonem ustanovených, ale podle svého prostého přesvědčení, jehož nabyli po svědomitém uvážení všech průvodů k tomu a proti tomu přivedených.

Podle § 281 odstavce prvního téhož trestního řádu stížnosti zmatečné užití se může proti rozsudku obžaloby zprošťujícímu jen na škodu obviněného, proti rozsudku odsuzujícímu však k jeho prospěchu i na jeho škodu, ale jen tehda, když tu jest některá z těchto příčin neplatnosti:

když se na posuzovaný případ vztahuje bod 5. uvedeného ustanovení, podle kterého výrok soudu o skutcích rozhodujících (§ 270, č. 6 a 7) jest nejasný, není úplný, nebo když sám sobě odporuje; když není uvedeno žádných příčin tohoto výroku, nebo když jest patrný odpor mezi tím, co uvedeno v příčinách rozhodovacích o obsahu listin u spisů uložených nebo o soudním seznání a mezi listinami nebo protokoly o vyslýchání a o sezeních sepsanými;

Podle § 286 téhož trestního řádu soud zrušovací má nejprve v sezení neveřejném raditi se o stížnost zmatečnou, vyslyšev první generálního prokurátora. Byla-li stížnost pozdě ohlášena, neb nejsou-li příčiny neplatnosti pojmenovány každá zvlášť a určitě, nebo byly-li již nějakým dřívějším rozhodnutím soudu zrušovacího v též věci učiněným zamítnuty, nebo nezakládala-li se stížnost na některé příčiny neplatnosti v § 281 uvedené, anebo nebyla-li podána od osoby práva k tomu mající, má ji soud zrušovací ihned zavrhnouti.

Totéž má podle odstavce druhého téhož ustanovení učiniti, jde-li jen o stížnost zmatečnou, zakládající se na § 281, č. 5, a shledá-li soud zrušovací, že není důvodná. V jiných případech má zrušovací soud buď hned, nebo praví-li se, že byla forma porušena (§ 281., č. 1 - 4), když sobě první o tom zjedná náležitá vysvětlení skutku se týkající, položit den k veřejnému líčení té věci a obeslati obžalovaného i žalobníka soukromého, jestli tu jaký, tím způsobem, aby obdrželi obsílku nejméně osm dní dříve. Při tom budiž jim připomenuto, kdyby nepřišli, že jejich stížnosti a dovedení budou předneseny a nálezu za základ položeny.

S odkazem na popsáný procesní postup, uskutečněný v předmětné trestní věci, je zřejmé, že účelu trestního řízení ve smyslu § 3 trestního řádu (zákon č. 119/1873 ř. z.) nebylo dosaženo, jestliže tehdejší orgány činné v trestním řízení nepostupovaly tak, aby bylo přihlíženo jak ke všem usvědčujícím okolnostem posuzovaného případu obviněného K.V., tak i k okolnostem svědčícím jeho obhajobě. Jeho obvinění nebylo na úrovni přípravného vyšetřování prozkoumáno a věc vysvětlena tak, jak má na mysli ustanovení § 91 odstavec druhý trestního řádu. Provedené důkazy nebyly svědomitě hodnoceny z hlediska jejich věrohodnosti a

posouzeny jak jednotlivě, tak i v jejich vzájemných souvislostech, jak vyplývá z ustanovení § 258 odstavce druhého označeného trestního řádu. Odsuzující část prvostupňového rozsudku tak byla zatížena důvodem zmatečnosti ve smyslu § 281, bod 5. odstavce prvního téhož trestního řádu, kdy byl patrný rozpor mezi odůvodněním o obsahu provedených důkazů a jejich skutečnou vypovídací hodnotou. Za stavu nejen takto tvrzeného, ale i objektivně existujícího důvodu zmatečnosti napadeného rozsudku, měl odvolací soud postupovat podle § 286 odstavce druhého věta první trestního řádu a shledat zmatečnou stížnost za důvodnou.

Výsledkem porušení uvedených procesních pravidel byla absence dostatečného důkazního podkladu pro závěr přijatý oběma soudy, že se stal skutek, právně kvalifikovaný jako zločin nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí podle § 17, § 183, § 197:5 vojenského trestního zákona a že jej spáchal obviněný K.V.. Přitom způsob, jakým bylo při výše vytykávaných vadách rozhodnuto o vině obviněného K.V., dále jednoznačně vypovídá o tom, že jeho závažnější obvinění z protistátní trestné činnosti bylo zcela vykonstruováno a že se na jeho odsouzení za přípravu úkladů o republiku významnou měrou podílely výše zpochybněné skutkové závěry, vztahující se k souvisejícímu skutku nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí. Podle opatřených skutkových zjištění se jeví pravým důvodem zcela neobjektivního přístupu tehdejších orgánů činných v trestním řízení k obviněnému K.V., jakož důvodem jeho následného odsouzení v celém původním rozsahu výroku o jeho vině, především jeho veřejný kritický postoj k poúnorovým poměrům v armádě i ve státě, spojený s reálnou predikcí špatné životní perspektivy těch, kteří si dovolili smýšlet nejen v rozporu s oficiálním politickým trendem, ale díky své intelektuální úrovni tímto nežádoucím směrem byli také schopni ovlivňovat ostatní.

Proto jsou dány předpoklady k tomu, aby se podaná stížnost pro porušení zákona také opírala o ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., neboť veškeré vytykávané nezákonnosti nacházejí svůj odraz také v ust. § 1 odst. 1 označeného zákona o soudní rehabilitaci.

V rámci odůvodnění podané stížnosti pro porušení zákona konečně nelze nezmínit také otázku změny důkazního stavu věci v rámci řízení o povolení obnovy (řízení před Vyším vojenským soudem v Příbrami pod sp. zn. Nt 6/65), a to i přesto, že tento mimořádný opravný prostředek není založen na revizním principu. V průběhu tohoto řízení slyšený svědek gen. v záloze L. K. vypověděl, že po roce 1945 požadoval (z podnětu gen. B.R.) po plk. K.V. „určité úkoly zpravodajského charakteru“, které však V. odmítal konat; znovu slyšený zproštěný spoluobviněný K.S., kterému byla rovněž nabídnuta spolupráce pro zpravodajskou službu, pak popisoval s větší mírou otevřenosti způsob provádění výsledků z fáze přípravného řízení, jakož i obavy, pro které svoji výpověď v původním řízení nezměnil, především však uváděl, že o obsahu své výpovědi proti obviněnému K.V. byl ze strany vyslýchajícího Dr. V. instruován.

Ze všech uvedených důvodů tedy **navrhují**, aby Nejvyšší soud:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením Nejvyššího soudu v Brně ze dne 16.6.1949 sp. zn. Zm I 52/49, jakož i v řízení jemu předcházejícím, byl v neprospěch obviněného plk. v. v. K.V. porušen zákon, a to v ustanovení § 3, § 91 odstavec druhý, § 258 odstavec druhý, § 281 odst. 1 bod 5., § 286 odstavec druhý trestního řádu (zákona č. 119/1873 ř. z.) ve vztahu k § 17, § 183, § 197:5 vojenského trestního zákona o zločinech a přečinech (zákona č. 19/1855 ř. z.),

- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil usnesení Nejvyššího soudu v Brně ze dne 16.6.1949 sp. zn. Zm I 52/49, jakož i rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 8.12.1948 sp. zn. Or I 8/48 v jeho odsuzující části, nedotčené postupem podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, a aby zrušil i všechna rozhodnutí na zrušená, resp. částečně zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) dále postupoval podle § 271 odst. 1 trestního řádu a podle § 226 písm. a) trestního řádu rozhodl tak, že se zemřelý obviněný plk. v. v. K.V., zprošťuje žaloby býv. Státní prokuratury v Praze ze dne 22.11.1948 sp. zn. Pst 54/48, podané pro skutek, že před Velikonocemi 1948 v Praze sváděl poručíka K.S. ke zločinu zběhnutí do zahraničí, přičemž ke zběhnutí jmenovaného nedošlo, ježto tento v posledním okamžiku od svého úmyslu zběhnouti upustil a ve kterém byl spatřován zločin nedokonaného svádění ke zločinu zběhnutí podle § 17, § 183, § 197:5 vojenského trestního zákona o zločinech a přečinech, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl obviněný stíhán.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR:

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [4 Tz 93/2017](#)